

Nr 437.

Godkänd av första kammaren den 18 juni 1940.

Godkänd av andra kammaren den 18 juni 1940.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa av krisläget föranledda lönespörsmål jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 250.)

T I L L K O N U N G E N .

I propositionen nr 294 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden den 24 maj 1940, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser i de hänseenden, som av föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet angivits.

I samband med Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag har riksdagen till behandling förehaft tre i anledning av detsamma väckta motioner, nämligen motionerna I: 232 och I: 239 samt II: 299.

Vad först angår de i en av departementschefen återopad promemoria behandlade frågor, som icke direkt sammanhånga med genomförandet av en krisadministration, finner riksdagen i likhet med departementschefen rimligt, att tjänstemän, som på grund av rådande läge icke kunnat uttaga hela sin semester inom den i vederbörande avlöningsreglemente stadgade tiden, beredas möjlighet att inom vissa av Kungl. Maj:t närmare bestämda gränser utfå resterande semesterdagar vid en senare tidpunkt. Riksdagen kan för sin del icke finna, att hinder här emot skulle möta av den anledningen, att gällande bestämmelser i ämnet skulle vara indispensibla på sätt i motionen I: 232 framhållits. Riksdagen har alltså bifallit Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Vad i promemorian anförts rörande avlöningskostnadernas bestridande i de fall, då befattningshavare vid visst verk anbefalles tjänstgöra vid annat verk, har icke heller föranlett erinran från riksdagens sida.

Till det föreslagna förbudet att låta tid, varunder tjänsteman är inkallad till militär tjänstgöring, räknas såsom semester- eller ferietid ställer sig riksdagen däremot mera tveksam. Såsom i motionerna I: 239 och II: 299 påpekats, kan ett dylikt förbud åtminstone beträffande värnpliktiga tjänstemän, som

äro berättigade till ferier, leda till obilliga konsekvenser av sådan art, att de om möjligt böra undvikas. Riksdagen anser det vidare kunna ifrågasättas, huruvida det ur statens synpunkt såsom arbetsgivare är ett intresse att hindra tjänstemän, som äga åtnjuta semester å sin civila befattning, att helt eller delvis uttaga denna under tid, då de fullgöra militärtjänst. Å andra sidan har riksdagen icke kunnat bortse från den gynnsamma ställning, som stats-tjänstemännen och med dem likställda under rådande förhållanden intaga gentemot stora grupper av övriga medborgare. Riksdagen har därför sökt finna en lösning av ifrågavarande spörsmål, som skulle kunna i någon mån tillgodose tjänstemännens intressen, utan att sistnämnda synpunkt lämnas obeaktad. Vid dessa överväganden har riksdagen funnit rimligt, att semesterberättigade tjänstemän, som så önska, medgivas rätt att under högst 30 dagar av den tid, som motsvarar dem tillkommande semester, uppbära så stor del av sin civila lön, att densamma jämte den militära lönen uppgår till den civila lönen oavkortad, detta givetvis under förutsättning att de avstå från att senare uttaga semester under motsvarande tid. Ett medgivande av samma innebörd torde böra lämnas beträffande de ferieberättigade tjänstemännen under beaktande av att någon möjlighet att senare uttaga ferier som regel icke föreligger. I sak innebär detta en komplettering av Kungl. Maj:ts förslag i så måtto, att den s. k. minimiregeln utsträcker att gälla även för värnpliktiga under en tid av högst 30 dagar av dem eljest tillkommande semester eller ferier. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela för ändamålet erforderliga bestämmelser. Med den konstruktion riksdagen valt erfordras icke några ändringar i de militära avlöningsbestämmelserna eller därmed förenade utbetalningar, vilket med försvarsberedskapens nuvarande omfattning torde vara av icke oväsentlig betydelse.

Vad härefter angår de i promemorian behandlade löneproblemen, som sammanhänga med genomförandet av en krisadministration, inser riksdagen för sin del nödvändigheten av att Kungl. Maj:t lämnas vittgående befogenheter i de hänseenden departementschefen angivit. Det synes riksdagen dock angeläget, att riksdagen med icke alltför stora mellanrum sättes i tillfälle att verkställa omprövning av såväl behovet som omfattningen av den fullmakt, varom här är fråga. Riksdagen har därför funnit sig böra i princip begränsa fullmakten till att gälla för ett budgetår i sänder.

Med avseende å de särskilda befogenheter, som enligt förslaget skulle inrymmas i berörda fullmakt, har i motionen I: 232 riktats uppmärksamheten på det i departementspromemorian gjorda uttalandet, att det under vissa förhållanden kan bli angeläget att begränsa de kontanta löneutbetalningarna. I promemorian upplyses tillika, att utredning för närvarande pågår rörande denna fråga, som berör icke blott statstjänstemännen utan löntagarna överhuvud taget. I anledning härav vill riksdagen framhålla, att riksdagen förutsätter, att ifrågavarande spörsmål underställes riksdagens prövning, innan eventuella åtgärder vidtagas för ernående av en begränsning av de kontanta löneutbetalningarna.

Gentemot ett i departementspromemorian gjort uttalande, att man under tiden för en krisadministration måste räkna med att prövningen av frågor om löneklassplacering och löneklassuppflyttning i viss utsträckning får anstå, har i motionen I: 232 gjorts gällande, att tjänstemännen måste anses hava ett rättsanspråk på att prövningen av dylika ärenden icke uppskjutes. Promemorians ordalag synas riksdagen emellertid giva vid handen, att med nämnda uttalande icke avsetts att bestrida tjänstemännens rätt i nu förevarande hänseende utan allenast att konstatera, att under tiden för en krisadministration de faktiska omständigheterna kunna lägga hinder i vägen för en regelmässig behandling av dessa spörsmål. Vid sådant förhållande har riksdagen icke funnit anledning göra något särskilt uttalande i ämnet.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen be- myndigat Kungl. Maj:t att med beaktande av vad riksdagen ovan anført meddela bestämmelser i de hänseenden, som föredragande departementsche- fen angivit i statsrådsprotokollet över finansärenden den 24 maj 1940.

Stockholm den 18 juni 1940.

Med undersätlig vördnad.

Nr 438.

Godkänd av första kammaren den 18 juni 1940.

Godkänd av andra kammaren den 18 juni 1940.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av landsfiskals- och stadsfiskalsbefattningarna m. m., dels o c k i ämnet väckta motioner.

(Sammansatt stats- och första lagutskotts utlåtande nr 1.)

T I L L K O N U N G E N .

I en den 19 april 1940 dagtecknad proposition, nr 219, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsproto- kollet över socialärenden för sagda dag, föreslagit riksdagen att godkänna de i statsrådsprotokollet framlagda grunderna för en omorganisation av landsfiskals- och stadsfiskalsbefattningarna m. m., avsedd att träda i tillämp- ning vid den framtida tidpunkt, som kan bliva bestämd därför, sedan riks- dagen, på framställning, anvisat medel för de av omorganisationen föran- ledda kostnaderna.

I samband med propositionen har riksdagen till behandling förehaft tre i anledning av densamma inom riksdagen väckta motioner.